

Список використаних джерел:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Постанова Верховної Ради Української РСР від 07.12.1984 року № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#n4415>
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) : Закон України від 17 березня 2020 року № 530-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-20#n9>
4. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 6 листопада 2020 року № 1000-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1000-20#n6>
5. Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 : Постанова Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 року № 1236 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1236-2020-п?find=1&text=відповідальність#w1_2
6. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 р. № 1236 : Постанова Кабінету Міністрів України від 26 березня 2022 року № 372 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/372-2022-%D0%BF#n2>

Ключові слова: відповідальність, карантин, адміністративна відповідальність, санітарно-гігієнічні, санітарно-протиепідемічні правила і норми, воєнний стан.

Key words: responsibility, quarantine, administrative responsibility, sanitary and hygienic, sanitary and anti-epidemic rules and regulations, martial law.

ЧЕХ ЛІЛІА ЛЕОНІДІВНА

*Одеський державний університет внутрішніх справ,
аспірантка кафедри адміністративного права
та адміністративного процесу*

ЩОДО ПОНЯТТЯ ТА СУТНОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Адміністративне право є одним із інструментів управління соціально-правовими процесами у суспільстві, воно реалізується у встановлених межах правового регулювання, які визначаються діяльністю виконавчої влади на різних рівнях. Розгляд справ у сфері адміністративного законодавства визначається та регламентується сукупністю адміністративно-процесуальних норм, які встановлюють порядок дій суб'єктів адміністративного процесу під час розгляду справ про адміністративні

правопорушення. Розгляд адміністративних правопорушень характеризується спрямованістю, структурованістю, а також правовим механізмом функціонування.

Однією з перешкод, які виникають на шляху реалізації належного правового режиму, виступає проблема запобігання адміністративним правопорушенням, які, хоч і не мають підвищеного ступеня суспільної небезпеки, але з урахуванням своєї масовості, масштабності, тісного зв'язку з такими асоціальними явищами як пияцтво, наркоманія, проституція та ін. становлять загрозу для безпеки особистості, суспільства та держави.

В умовах, коли діяльність органів, уповноважених на здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення стає все більш багатогранною, особливу актуальність набуває чітке визначення сутності, меж та змісту правового регулювання їх повноважень у зазначеній сфері, розмежування їх функцій, усунення розбіжностей.

Незважаючи на законодавче закріплення, правове регулювання та практика реалізації провадження у справах про адміністративні правопорушення залишаються актуальними на сьогодні у зв'язку з політичними, правовими та соціально-економічними перетвореннями, які тривають у державі. У науковій літературі точаться дискусії про поняття провадження у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з неоднозначністю та неоднорідністю аналізованої категорії, різноманітним її суттєвих ознак, сукупність яких змінюється у різних умовах.

Так, Ю. П. Битяк визначає провадження в справах про адміністративні правопорушення як «низку послідовних дій уповноважених органів (посадових осіб), а у деяких випадках інших суб'єктів, які згідно з нормами адміністративного законодавства здійснюють заходи, спрямовані на притягнення правопорушників до відповідальності і забезпечення виконання винесеної постанови» [1, с. 124].

На думку В. К. Колпакова: «Провадження в справах про адміністративні правопорушення – це правовий інститут, у рамках якого регулюються процесуальні адміністративно-деліктні відносини і забезпечується вирішення адміністративних справ, а також попередження адміністративних правопорушень»; і далі: «Адміністративно-процесуальні норми, що входять до інституту провадження в справах про адміністративні правопорушення, регулюють порядок реалізації відповідних матеріальних норм, процедури їх застосування, процес здійснення примусового впливу на винних за допомогою адміністративних стягнень. Іншими словами, вони регламентують комплекс адміністративно-деліктних відносин» [2, с. 85].

У свою чергу Ю. Ю. Пайда зазначає, що «провадження в справах про адміністративні правопорушення – це правовий інститут, у рамках якого регулюються процесуальні адміністративно-деліктні відносини й забезпечується вирішення адміністративних справ, а також запобігання адміністративним правопорушенням» [3, с. 211].

На думку більшості вчених-адміністративістів, провадження у справах про адміністративні правопорушення відноситься до складової

частини загального поняття «адміністративний процес». Водночас про зміст процесуальних дій, що становлять провадження у справах про адміністративні правопорушення, як одного з видів адміністративних проваджень у юридичній літературі висловлюються суперечливі судження.

Відмінність у поглядах щодо змісту провадження у справах про адміністративні правопорушення багато в чому обумовлювалося тим, що протягом тривалого часу норми права, що регламентують це провадження, кодифіковані в єдиному законодавчому акті – Кодексі України про адміністративні правопорушення. Варто зауважити, що сьогодні необхідно враховувати сучасні досягнення законодавчої практики та науки адміністративного права, що створює підстави для закріплення фундаментально правової основи для вдосконалення та підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів, пов'язаної з провадженням у справах про адміністративні правопорушення. Так, розділ IV КУпАП присвячений провадженню у справах про адміністративні правопорушення. В ньому визначено завдання провадження у справах про адміністративні правопорушення, регламентовано процесуальні дії та умови, що забезпечують розгляд справи у точній відповідності до законодавства [4].

До процесуальних стадій, які становлять провадження у справах про адміністративні правопорушення віднесено: порушення справи про адміністративне правопорушення, розгляд справи про адміністративне правопорушення, перегляд постанов та рішень у справах про адміністративні правопорушення, виконання рішень у справах про адміністративні правопорушення.

Процесуальні дії в рамках зазначених стадій здійснюються у повній відповідності з процесуальними нормами права, які визначають порядок, місце та терміни виконання процесуальних дій.

Процесуальні норми, які регулюють провадження у справах про адміністративні правопорушення, перебувають у тісному зв'язку з матеріальними нормами, які визначають зміст прав та обов'язків суб'єктів, які здійснюють це провадження. У процесі провадження у справах про адміністративні правопорушення реалізуються матеріальні норми адміністративного права на основі певного порядку, урегульованого адміністративно-процесуальними нормами.

Провадження у справах про адміністративні правопорушення виступає таким чином процесуальною формою реалізації адміністративно-юрисдикційних повноважень суб'єктів і є виразом адміністративної юрисдикції.

Таким чином, провадження у справах про адміністративні правопорушення – це сукупність процедурних дій, що здійснюються уповноваженими на те органами (посадовими особами) на стадіях порушення справи про адміністративне правопорушення, розгляду справи про адміністративне правопорушення, перегляду постанов та рішень у справах про адміністративні правопорушення та виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення.

Отже, відсутність у науці адміністративного процесуального права єдиного підходу до визначення провадження у справах про адміністративні правопорушення, яке обумовлено багатозначністю та неоднорідністю даного поняття, різноманіттям його суттєвих ознак, тощо, не дозволяє на законодавчому рівні встановити норму-дефініцію, що закріплює легальне визначення поняття «провадження у справах про адміністративні правопорушення», тоді як норма-дефініція, могла б забезпечити одноманітне розуміння цієї категорії, дозволила б посилити її нормативні властивості, забезпечила б цілісність, композиційну завершеність і внесення ясності в процес правового регулювання адміністративно-процесуальних правовідносин у рамках провадження у справ про адміністративні правопорушення.

Список використаних джерел:

1. Битяк Ю. П., Зуй В. В. Адміністративне право України (Загальна частина). Харків : Одіссей, 1999. 224 с.
2. Колпаков В. К. Адміністративне право України : підручник. 3-е вид. доп. Київ : Юрінком Інтер, 2001. 752 с.
3. Пайда Ю. Ю. Деякі аспекти правового регулювання провадження у справах про адміністративні правопорушення. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. № 1. С. 209–220. URL: <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2020.1.37> (дата звернення: 30.05.2022).
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 30.05.2022).

Ключові слова: адміністративне правопорушення, провадження, правове регулювання, адміністративна юрисдикція.

Key words: administrative offense, proceedings, legal regulation, administrative jurisdiction.